

**מינהל
חברה
ונוער**

אגף תכנים, תוכניות
הכשרה והשתלמויות

משרד החינוך

מצביע – משפיע

פעילות הבוחנת עמדות בנוגע להצעת חוק להצבעת ישראלים בחו"ל

רקע

הזכות לבחור היא הזכות שמגלמת באופן הישיר והקלאסי ביותר את המהות האזרחית בדמוקרטיה. בתאריך 8.2.2010 הודיע ראש הממשלה, בנימין נתניהו, כי בכוונתו להגיש חוק לתיקון חוק הבחירות לכנסת כך שיאפשר "לבחור הרשום בפנקס הבוחרים השווה בחו"ל שהוא בעל דרכון ישראלי בתוקף במשך 10 שנים" להצביע בבחירות לכנסת. בדברי ההסבר להצעה זו נאמר בין השאר: "בעידן הגלובליזציה, כאשר אזרחים רבים שוהים בחו"ל לרגל עיסוקיהם ביום הבחירות, יש לאפשר להם להשתתף בבחירות באמצעות הנציגויות הישראליות, על פי נוהג שקיים במרבית המדינות הדמוקרטיות בעולם". למרות כל זאת, עדיין, כיום, פרט לנציגים רשמיים של המדינה ושל המוסדות הציוניים בחו"ל וימאים, מי שלא נמצא פיזית בישראל ביום הבחירות – על אף שהוא בעל הזכות לבחור ונכלל בפנקס הבוחרים, לא יכול לממש את זכותו ולהצביע בפועל. בשנים האחרונות התחדש הוויכוח על הצבעת אזרחים ישראלים מחו"ל. על פי הערכות שונות מדובר על כחצי מיליון בוחרים. מחקרים והצעות חוק שונות מבקשים לקבוע קריטריונים להצבעת ישראלים מחו"ל על מנת לאזן בין הזכות לבחור ובין הרצון שלא להעניק יכולת השפעה למי שמרכז חייו והווייתו אינם בישראל.

(מתוך אתר ['המכון הישראלי לדמוקרטיה'](#))

מטרות

- לבחון עמדות שונות בנוגע להצעת החוק לאפשר לישראלים בחו"ל להצביע לכנסת
- לברר עם המשתתפים את השלכות החוק על "גבולותיה" של האזרחות הישראלית
- לעורר מודעות לחשיבותה של זכות ההצבעה כביטוי לאזרחות אחראית ומעורבת

שלב א: פתיחה

שאלה לדיון במליאה

- האם ישראלים בחו"ל צריכים להצביע בבחירות לכנסת בישראל? מה דעתכם?
עודדו את המשתתפים לשתף במחשבותיהם.

שלב ב: בעד או נגד? ...

בפעילות זו נבחן הצעת חוק שעלתה ב- 2010 ונועדה לאפשר "לבחור הרשום בפנקס הבוחרים השווה בחו"ל שהוא בעל דרכון ישראלי בתוקף במשך 10 שנים" להצביע בבחירות לכנסת.

משימה בזוגות או קבוצות קטנות

בהצעת החוק משנת 2010 נאמר כי אזרחים ישראלים הרשומים בפנקס הבוחרים ושוהים בחו"ל ביום הבחירות יוכלו להצביע בנציגויות ישראליות במקום הימצאם.
סרקו וקראו את הקטעים המצורפים ולאחר מכן ענו של השאלות לדיון.

קוד QR לסריקת קטעי הקריאה:

[קישור לקטעי הקריאה](#)

שאלות לדיון:

- אילו שני נימוקים עיקריים עולים מהקטעים המצדדים בחוק?
- אילו שני נימוקים עיקריים עולים מהקטעים המתנגדים לחוק?

גבשו עמדה זוגית/קבוצתית והכינו אותה להצגה במליאה. חשבו על נימוקים נוספים לחיזוק עמדתכם.

שלב ג: דיון במליאה

תחילה, המשתתפים יציגו את העמדות והנימוקים שעלו בקטעי הקריאה ואת הדעות שגיבשו כתוצאה מהדיון הזוגי או הקבוצתי.

לאחר הצגת העמדות, נהלו דיון בעזרת השאלות המצורפות:

1. מבין הנימוקים ששמעתם או קראתם, מהם הנימוקים החשובים ביניכם?
2. לו הייתם אתם המחליטים — האם הייתם מאשרים את החוק, דוחים אותו, או מאשרים אותו עם תנאים? (מה היו התנאים?)
3. האם מישהו מכם שינה את דעתו אחרי ששמע דעות או נימוקים נוספים? מה גרם לשינוי?
4. אילו לבטים או ספקות לגבי הצבעה בחו"ל עוררו הקטעים והנימוקים שהועלו בהם?
5. מה לדעתכם הקשר בין מגורים בישראל לבין שייכות אזרחית? האם ניתן להיות אזרח אחראי מבלי להיות כאן?
6. אילו מגבלות יש לנסח אם יתקבל חוק כזה? (למשל – משך השהייה בחו"ל, סיבת השהייה ועוד...)